

ДО НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 51-ТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

11.58
01

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1 от ПОДНС внасяме проект на Закон за защита на стратегическите енергийни обекти с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията – приложение към Правилник за организацията и дейността на Народното събрание.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Костадин Голубов Кочалинов
Сорко Томов Рачев
Мисира Вихайлов Вихайлов
Даниел Станиславов, Тръфанов
Йордан Христов Тодоров
Борис Димитров Андрушев
Георги Николов Раджков
Коста Георгиев Стоянов
Ангел Ненов Георгиев

ЗАКОН ЗА ЗАЩИТА НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЕНЕРГИЙНИ ОБЕКТИ

Глава първа

Общи положения

Чл. 1. Този закон урежда защитата, управлението и контрола на стратегическите енергийни обекти в Република България, включително топлоелектрическите централи, ядрени централи, хидроелектрически станции и други критични енергийни съоръжения, които са от съществено значение за осигуряване на непрекъснато производство, пренос или разпределение на електроенергия и други форми на енергия, критични за националната икономика и сигурност.

Чл. 2. Целта на този закон е да осигури защита и устойчиво функциониране на стратегическите енергийни обекти в Република България, с оглед гарантиране на енергийната сигурност и националната сигурност. Този закон урежда специалния режим за защита на стратегическите енергийни обекти, като гарантира тяхната стабилност, сигурност и продължително функциониране в интерес на националната енергийна система.

Чл. 3. (1) Този закон се прилага за обекти, които:

1. са класифицирани като стратегически по смисъла на този закон.
 2. осигуряват значителна част от енергийното производство или са от съществено значение за сигурността на енергийната система на страната.
- (2) За стратегически енергийни обекти се считат тези, включени в списъка по Приложение №1 към този закон.

Глава втора

Държавен контрол и правомощия спрямо стратегическите енергийни обекти

Чл. 4. (1) Стратегическите енергийни обекти се поставят под специален държавен надзор и контрол.

(2) Собствениците на стратегически енергийни обекти не могат да предприемат действия, които водят до:

1. продажба на дялове или активи без изричното одобрение на Народното събрание.

2. демонтаж или спиране на експлоатацията на съоръжения, свързани с функционирането или поддръжката на обекта, което води до риск за националната енергийна система, без предварително разрешение от Народното събрание.

3. прехвърляне на собственост върху активи към чуждестранни юридически или физически лица, когато това засяга функционалната цялост на обекта или сигурността на енергийната система, без изрична санкция от Народното събрание.

Чл. 5. (1) В случаи на риск за енергийната сигурност или при извънредни обстоятелства Министерски съвет уведомява незабавно Народното събрание. Народното събрание може:

1. да предприеме временна намеса в управлението на обекта като:

а) решението за временна намеса се взема с решение на Народното събрание.

б) временната намеса е с ясно определен срок, който не може да надхвърля 12 месеца, освен ако Народното събрание не вземе решение за продължаване.

в) при приключване на временната намеса държавата предава управлението обратно на собственика, освен ако не са налице обстоятелства по т. 2.

2. да изиска прехвърляне на дялове към държавни дружества от групата на "Български енергиен холдинг" ЕАД, като:

а) прехвърлянето на дялове се извършва въз основа на решение на Министерския съвет след одобрение от Народното събрание;

б) прехвърлянето на дялове се извършва при договорено обезщетение, съобразено с пазарната стойност на дяловете, определена чрез независима оценка от лицензиран оценител.

в) обезщетението се изплаща не по-късно от 12 месеца след прехвърлянето на дялове, освен ако страните не договорят друго.

(2) Временната намеса по ал. 1, т. 1 се осъществява от Министерството на енергетиката чрез Българския енергиен холдинг (БЕХ), който:

1. поема оперативното и стратегическото управление на обекта в случаите, когато е налице риск за енергийната сигурност на Република България, включително:

а) организира и контролира процесите на експлоатация на съоръженията, с цел предотвратяване на прекъсвания в енергийните доставки или повреди, които биха застрашили енергийната система,

б) осигурява поддръжката на инсталациите и инфраструктурата на обекта, с цел гарантиране на тяхната работоспособност и безопасност,

в) прилага всички необходими мерки за обезпечаване на производствения капацитет на обекта, с цел осигуряване на непрекъснато и сигурно енергийно снабдяване,

г) координира и отговаря за всички оперативни решения, свързани с производството, доставката и преноса на енергия от обекта, с цел преодоляване на рисковете за енергийната сигурност,

д) осигурява спазване на изискванията за енергийна сигурност и национална сигурност чрез непрекъснат мониторинг на пазарните условия и нуждите на енергийната система,

е) контролира финансовото и инвестиционното управление на обекта, включително управление на ресурси, осигуряване на капиталови инжекции и договори със стратегически партньори;

2. гарантира изпълнението на стратегическите цели за стабилността на енергийната система, свързани с предотвратяване на рискове, които биха застрашили националната сигурност и устойчивостта на енергийната инфраструктура.

(3) Риск за енергийната сигурност по смисъла на ал. 1, се счита:

1. неизпълнение от страна на собственика на законови задължения, свързани с функционирането или поддръжката на обекта, което води до риск за стабилността на националната енергийна система.

2. действия или бездействия на собственика, които могат да доведат до прекъсване на енергийното производство, доставка или пренос на електроенергия.

3. прехвърляне на собственост върху активи към чуждестранни юридически или физически лица без изрична санкция от Народното събрание.

(4) Когато стратегически енергиен обект е преустановил дейността си за период, застрашаващ националната енергийна сигурност, държавата може да задължи собственика да възобнови експлоатацията на обекта. Решението за задължаване се взема от Народното събрание въз основа на оценка от Министерския съвет.

Чл. 6. (1) Държавата може да предоставя целеви субсидии, гаранции или други форми на финансова и/или материална подкрепа за поддържане на стратегическите енергийни обекти в съответствие със Законодателството на Европейския съюз.

(2) В случаи на риск за енергийната сигурност или други извънредни обстоятелства държавата ще предприема приоритетни действия за бързо изпълнение на процедурите, в съответствие със Законодателството на Европейския съюз с цел осигуряване на функционирането и устойчивостта на стратегическите енергийни обекти.

Глава трета

Управление и контрол

Чл. 7. (1) Стратегическите енергийни обекти са посочени в Приложение №1 към този закон.

(2) Включването, изключването или други изменения на Приложение №1 се извършват само с решение на Народното събрание.

Чл. 8. (1) Министерският съвет има право да изисква доклади и информация относно оперативното и финансовото състояние на стратегическите енергийни обекти.

(2) Министерството на енергетиката и Българският енергиен холдинг упражняват текущ контрол върху изпълнението на закона.

(3) Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) упражнява регулаторен надзор върху дейността на стратегическите енергийни обекти, включително относно лицензионните изисквания.

(4) Държавна агенция "Национална сигурност" (ДАНС) извършва оперативен контрол и разследване на действия, които могат да застрашат националната сигурност във връзка с управлението на стратегическите енергийни обекти.

(5) Агенцията за публичните предприятия и контрол (АППК) осъществява наблюдение и анализ на собствеността, управлението и финансовото състояние на държавните дружества и дружествата с държавно участие, които са част от стратегическите енергийни обекти.

Глава четвърта

Санкции и наказания

Чл. 9. (1) Собственици или оператори на стратегически енергийни обекти, които нарушат разпоредбите на този закон, подлежат на:

1. глоба в размер на минимум 10% от годишния оборот на нарушителя, като се отчита степента на нанесените щети върху енергийната сигурност и тежестта на нарушението.

2. принудително прекратяване на действия, застрашаващи енергийната сигурност.

(2) При повторни или системни нарушения, държавата може да предприеме действия за временно управление на обекта.

Чл. 10. (1) Собствениците имат право на обезщетение в случаи на намеса в управлението, съгласно законодателството на Република България и международните договори.

(2) Всяка намеса трябва да бъде пропорционална на целите на защита на енергийната сигурност.

Заключителни разпоредби

§1. В срок от три месеца от влизането в сила на този закон Министерският съвет издава наредба за прилагането му.

§2. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

§3. В срок от три месеца от влизането в сила на този закон Министерският съвет привежда в съответствие с разпоредбите му Постановление № 181 от 20 юли 2009 г. на Министерски съвет за определяне на стратегическите обекти и дейности, които са от значение за националната сигурност.

Приложение №1

СПИСЪК НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЕНЕРГИЙНИ ОБЕКТИ

1. "АЕЦ Козлодуй";
2. Площадка "АЕЦ Белене";
3. Обектите на Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци":
"Радиоактивни отпадъци - Козлодуй", "Извеждане от експлоатация - Козлодуй", "Постоянно хранилище за радиоактивни отпадъци - Нови хан",
"Национално хранилище за радиоактивни отпадъци" в община Козлодуй;
4. Комплекс "Марица изток" в състав: "Мини Марица изток" с клонове:
рудник "Трояново-1", с. Трояново, рудник "Трояново-север", с. Ковачево, и
рудник "Трояново-3", с. Медникарово; Система за отвеждане на водите на
р. Овчарица извън целика на рудник "Трояново-север" - леви и десни
притоци; "ТЕЦ Марица изток 2"; "ТЕЦ Контур Глобал Марица изток 3";
"ТЕЦ ЕЙ И ЕС - Гълъбово"; "Брикел";
5. "ТЕЦ Варна";
6. "ТЕЦ Бобов дол";

7. Обекти на "Топлофикация София" - ЕАД: "ТЕЦ София" и "ТЕЦ София изток";
8. Каскада "Белмекен - Сестримо - Чаира", каскада "Доспат - Въча", каскада "Баташки водносилов път", каскада "Долна Арда", с прилежащите им енергийни обекти и хидротехнически съоръжения;
9. Централно диспечерско управление и териториалните диспечерски управления на "Електроенергиен системен оператор" - ЕАД;
10. Електрически подстанции: 400 kV "Добруджа", 400 kV "София запад", 750 kV "Варна", 400 kV "Червена могила" и 400 kV "Благоевград";
11. Открита разпределителна уредба 400 kV "Марица изток 3";
12. Електропроводи: 400 kV "Алабак" и 400 kV "Крива река";
13. Диспечерските центрове на "Електроразпределение Юг" - ЕАД, "Електроразпределение север" - АД, и "Електроразпределителни мрежи Запад" - АД;
14. Електрическа подстанция 110/10 kV "София Център"
15. Кабелни линии на територията на гр. София: 110 kV "Левски", 110 kV "Дондуков" и 110 kV "Руски";
16. Преносни газопроводи, нефтопроводи и нефтопродуктопроводи;
17. Централно управление на "Булгартрансгаз" - ЕАД;
18. Подземно газово хранилище "Чирен", сондажи и компресорна станция;
19. Промислено-експлоатационни блокове и технологични съоръжения на компресорни станции: "Кардам 1 и 2", "Вълчи дол", "Провадия", "Ихтиман", "Петрич", "Странджа", "Лозенец", "Полски Сеновец", "Расово" и "Нова Провадия";
20. Газоразпределителни станции, захранващи топлоелектрически и отоплителни централи, нефтохимически и петролни производства, разположени по преносните газопроводи в страната: "ГРС Девня", "ГРС ТЕЦ Варна", "ГРС Шумен", "АГРС Русе изток", "ГРС Плевен", "ГРС София 1", "ГРС София 2", "ГРС София 3", "ГРС София 4", "ГРС Перник", "АГРС

Топлофикация Враца", "ГРС Бургас", "ГРС Димитровград" и "АГРС ТЕЦ Север Пловдив";

21. Обекти на "АЙ СИ ДЖИ БИ" - АД: диспечерски център в гр. София и резервен диспечерски център в област Хасково;

22. "Централно управление на "ЛУКОЙЛ - БЪЛГАРИЯ" - ЕООД;

23. "ЛУКОЙЛ Нефтохим Бургас";

24. Обекти 0203 и 0203а.

ВНОСИТЕЛИ:

Костадин Тодоров Костадинов

Светло Тодоров Мисир

Мисир Лихайков Лихайков

Дателен Станислав Пржанов

Мордан Христов Тодоров

Борис Димитров Адагенов

Георги Николасв Георгиев

Коста Георгиев Стоянов

Ангел Ненов Георгиев

Ангел Николасв Славев

МОТИВИ

Законопроектът за защита на стратегическите енергийни обекти има за цел да осигури стабилност и устойчивост в енергийния сектор на България чрез въвеждане на правна рамка, която да регулира функционирането и защитата на тези обекти. Стратегическите енергийни съоръжения, като топлоелектрическите централи, ядрени и хидроелектрически станции, имат съществена роля в осигуряването на енергийни доставки за страната и са от основно значение за националната сигурност. Без тях страната би била уязвима на енергийни кризи и прекъсвания, които биха могли да имат сериозно въздействие върху икономическата и социалната стабилност.

Енергийният сектор е основополагащ за развитието на всяка икономика, като той е не само основен фактор за енергийни доставки, но и за заетостта и социалната стабилност, особено в регионите, които зависят от тези обекти. Поддържането на стратегическите енергийни обекти в експлоатация е от съществено значение за предотвратяване на социална нестабилност и икономически трудности, които могат да възникнат от тяхното закриване или продажба. Законопроектът ще гарантира, че всяко решение относно стратегическите енергийни обекти ще преминава през ясен и регулиран процес, който да взема под внимание обществените интереси и дългосрочната икономическа стабилност на страната.

Съществуването на ефективна защита на тези обекти ще донесе сигурност за частните и държавните компании, работещи в енергийния сектор. Тази стабилност ще създаде доверие както сред потребителите, така и сред инвеститорите. Правилната регулация и контрол ще предотвратят съществуването на непредвидени рискове и ще гарантират, че решенията, касаещи работата на тези обекти, ще се вземат с оглед на обществени и национални интереси.

Законопроектът също така ще предотврати рисковете за националната сигурност, които биха могли да възникнат от продажба или прекратяване на дейността на стратегическите енергийни обекти. Това е особено важно в контекста на глобалната и вътрешната енергийна динамика, където дори незначителни промени в енергийната инфраструктура могат да доведат до сериозни последствия за икономическата стабилност на страната.

Целта на законопроекта е да се осигури баланс между необходимостта от защита на стратегическите обекти и потребността от прозрачност и стабилност в енергийния сектор. Създаването на ясна законова рамка ще помогне да се минимизират рисковете, свързани с неизгодни за държавата промени в енергийния сектор, като в същото време ще се запази възможността за иновации и инвестиции в същия.

ВНОСИТЕЛИ:

Николаин Тодоров Костадинов

Сократ Тодоров Ангел

Мисира Лихайковес Лихайковес /

Даниел Станиславов Тръгданов

Мордана Христова Тодорова

Борис Димитров Ангелов

Георги Николаев Георгиев

Коста Георгиев Стоянов

Ангел Ненов Георгиев

Ангел Николаев Славов

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

1. Основания за законодателната инициатива

Законопроектът има за цел да установи специален правен режим за защита на стратегически енергийни обекти в България. Основанията за законодателната инициатива включват:

- **Енергийна сигурност:** Поддържането на стратегическите енергийни обекти е от съществено значение за гарантиране на енергийната сигурност на страната. Възможността за преустановяване на работата или продажба на активи без подходяща регулация може да доведе до сериозни рискове за икономическата и енергийната стабилност.

- **Предотвратяване на стратегически рискове:** Установяването на нормативни разпоредби и регулации, които да гарантират неприкосновеността и функционирането на критични енергийни обекти, е част от общата стратегия за защита на националната сигурност и защита на интересите на държавата в ключови индустриални сектори.

2. Заинтересовани групи

Законопроектът засяга множество заинтересовани страни, включително:

- **Държавни институции:** Министерството на енергетиката, Българският енергиен холдинг, Комисията за енергийно и водно регулиране, Министерския съвет, Народното събрание.

- **Частни компании и оператори:** Енергийни компании, които притежават или експлоатират стратегически енергийни обекти, включително ТЕЦ и АЕЦ.

- **Работещи в енергийния сектор:** Синдикати и работници в стратегическите енергийни обекти, които могат да бъдат засегнати от всякакви промени в управлението или функционирането на обектите.

- **Граждани и потребители:** Потребителите на електрическа и топлинна енергия, които зависят от стабилността на енергийната система.

3. Анализ на разходи и ползи

Ползи:

- Устойчивост на енергийната система: Гарантиране на дългосрочната стабилност на енергийния сектор, което е в интерес на икономическото развитие и националната сигурност.
- Привличане на инвестиции: Създаване на предсказуемост и стабилност в енергийния сектор, което ще подкрепи инвестициите в обновяване на инфраструктурата.
- Заетост и социална стабилност: Поддържането на ключови енергийни обекти ще осигури работни места и ще подпомогне социалната стабилност, като намали риска от затваряне на големи предприятия и централи.

Разходи:

- Административни разходи: Необходимостта от въвеждане на нови регулации и мониторинг на стратегическите енергийни обекти може да изисква създаването на нови институционални структури и финансови средства.
- Юридически и оперативни разходи: Преходът към новия правен режим може да наложи създаването на нови механизми за правен и финансов контрол върху енергийните обекти, които да се съобразяват с новите изисквания.

4. Административна тежест и структурни промени

- Административна тежест:

Законопроектът въвежда нови изисквания за мониторинг и контрол на стратегическите енергийни обекти, което може да наложи разширяване на капацитета на Министерството на енергетиката и Българския енергиен холдинг.

- Структурни промени:

Промени в структурата на контролните органи могат да бъдат необходими, за да се осигури ефективно наблюдение на съответствието на енергийния сектор с новите изисквания.

5. Въздействие върху нормативната уредба

- Трябва да се направи анализ и преразглеждане на всички нормативни актове, които регулират енергийния сектор, за да се синхронизират с новия закон.
- Законопроектът ще доведе до изискване за нови наредби и подзаконови актове за прилагане на разпоредбите му.

6. Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие

- Равно третиране:

Законопроектът не поставя в неравностойно положение нито една социална група или регион. Целта му е да осигури стабилност и сигурност за всички граждани, като се гарантира надеждност на енергийните доставки. Осигуряването на стабилна енергийна система ще допринесе за балансираното икономическо развитие, като намали рисковете от енергийни кризи и затруднения, които могат да имат сериозно въздействие върху икономиката и демографската ситуация.

- Демографско въздействие:

Поддържането на стратегическите енергийни обекти в експлоатация има важен принос за заетостта и икономическата стабилност в региони, зависими от енергийния сектор. Това ще помогне за намаляване на миграционните потоци към големите градове и ще осигури устойчиво демографско развитие в енергийните региони.

ВНОСИТЕЛИ:

Костадин Тодоров Костадинов
Светло Тодоров Инет
Мира Лекаринов Лекаринов
Даниел Станиславов / Пандев
Мардж Христов Тодоров
Борис Димитров Анастасов
Георги Николаев Георгиев

Костя Георгиев Сурожнов

Ангел Ненов Георгиев

Ангел Кочков Славев